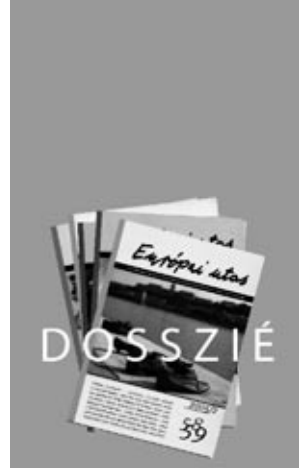

Azt kell csinálni, ami a sorsunk

– Antall József gondolatai 1991-ből –

A polgárosodás, a középosztály kialakulása majd kétszáz éve foglalkoztatja a legnagyobb elméket. Széchenynek és Kossuthnak éppúgy gondja, mint Deáknak vagy Eötvösnek. Tulajdonképpen a reformkortól fogva a középosztály kiszélesítése a program. Ez nagyon nagy tét volt, a szabadságharcban éppen úgy, mint a kiegyezés előtt és után.

*

A magyarság negyven év alatt sem szakadt el kereszténységétől, lelkileg „kibírta” az elnyomást, hitével, meggyőződésével benne maradt a keresztény Európában – onnan való Szent István kora óta, és ma is oda tartozik. Ez a mi helyzetünk, pszichénk, lelki-geopolitikai fekvésünk. A keresztény úton kívánunk haladni, természetesen a magunk nemzeti értékei és mértékei szerint. A modern kereszténység szellemében, amelynek nemzeti liberális politikájában minden magyar polgár, minden magyar megtalálja a maga saját helyét, vallásra, fajra, felekezetre, nemzetiségre való tekintet nélkül.

*

Antall József és Helmut Kohl

... politikánk megvalósításában kulcskérdésnek tartom a középosztály szerepét. Egyáltalán, a magyar polgár szerepét, a szó legtágabb értelmében. Ahol nincs középosztály, ott nem képes működni modern értelemben vett jogállam és piacgazdaság. Természetesen nem a régi, magyarországi hivatalnoki értelemben vett középosztályról beszélek, hanem sokkal szélesebb értelemben. Olyan középrétegről, amelybe éppen úgy beletartoznak a kistulajdonosok, mint a szakmunkások, a jól képzett „farmerek”, mint az orvosok, tanárok, éppen úgy a vállalkozók, mint a tudományos emberek. Hiába gondoljuk mi a legszebb eszméket, ha nincs, aki megvalósítsa, élje, hogy úgy mondjam, életté dolgozza. Ha nem ilyen társadalom alakul ki, akkor nem lesz szilárd bázisa a magyar demokráciának. Láthatjuk a fejlődő országokban, láthatjuk Kelet-Közép-Európa korábbi időszakában is, hogy ha hiányzik ez a bázis, akkor előbb-utóbb zavarok keletkeznek a demokrácia működésében.

*

Antall József és II. János Pál pápa

A szellemi, irodalmi életünknek ez a polarizáltsága, mely végigvonul az elmúlt évtizedek irodalmi, szellemi életén, rávetődik a gyakorlati politikára. A gyakorlati politikának egyáltalán nem használ, hogy ilyen mértékű szellemi-ideológiai nyomás alatt van, és a szellemi, irodalmi életnek sem használ, hiszen ez visszahat.

*

Egy parlamentáris többpártrendszerben, aki politikus, aki a politikai pályán akar működni, annak akár író, akár szociológus, akár filozófus, be kell állnia a lövészárokba, és a szennyet és a gránátcsapódásokat át kell élnie. Nem lehet bunkerekből nagy stratégaként irányítani a politikai eseményeket, és nem lehet szürke eminenciásként a háttérből kezelni ezeket a kérdéseket. Akkor azt kell csinálni, ami a mi sorsunk, hogy az első vonalban vagyunk, és részt kell venni a politikai ütközetekben, és viselni kell azt a felelősséget, ami politikai felelősséget jelent az országért...

Hiszen perdöntő, milyen képe van Magyarországnak külföldön. Demagóg kijelentés, hogy ne beszéljünk Európáról, hanem Magyarországról, és a szociális kérdésekről: olcsó demagógia.

Történelemfejlődésünk azt igazolja: aszerint alakult az ország sorsa, hogy milyen külső és belső képét tudtuk adni az országnak. Magyarország elbukott a világtörténelmi fordulatoknál, mert rossz volt az

imidzse. Óriási a felelősség, hogy milyen a Magyarország-kép. Ez természetesen összefügg a társadalompolitikával és gazdaságpolitikával. Hogy Magyarország alkalmas külföldi beruházásokra, hogy értékeljenek külpolitikailag és nemzetközi tárgyalásokon – ehhez egyidejűleg jó belpolitikát is kell folytatni... ezt a kettőt nem lehet egymástól elválasztani.

*

A legnehezebb végbevinni a politikai-történelmi igazságtételt, ugyanakkor megőrizni az ország működőképességét.

A szakember és a politikus ember aránya. Megtalálni a harmóniát az ellenzékbeli kormányzásra került és a kormányzásban, államigazgatásban gyakorlatot szerzett emberek között.

A történelmi igazságtételt belső, kis közösségekben történő öntisztulással, a jogállamiság keretei között kell végrehajtani, és nem kormányzati vezényelni. Középuton járni, kiegyensúlyozó szerepet betölteni a változás és a folyamatosság között.

*

Alkatilag és emberileg inkább azok közé a „tisztetek” közé tartozom, akik arra alkalmasak, hogy felelősséget érezzenek a legénység kiképzése iránt, utána azt tartják kötelességüknek, hogy csak akkor vessék be az alakulatokat, amikor a körülmények a legkedvezőbbek erre, és minél kisebb véráldozattal lehet elérni a maximális célt... akik a legnehezebb helyzetből is visszamennek a megfagyottakért, a sebesültekért... így vezetve őket...

*

Hiába ad nekem valaki bölcsen tanácsot, mit kell tenni – a felelősség az enyém. Például a taxisblokád időszakában. Mikor szólalok meg, mit mondok, hogyan. A tárgyalóasztal különböző oldaláról hiába kaptam közvetlen és közvetett üzeneteket, senki sem tudta tőlem ezt a felelősséget átvállalni... az egy-személyit, hogy milyen véleményt nyilvánítok akkor, amikor még az a vacak dréncső kilógott belőlem, és pizsamában ültem az ország nyilvánossága előtt. Azt helyettem senki nem tehetette, senki nem dönthette el.

*Isten becsülete
Gyurkovics Tibor beszélgetése Antall Józseffel (részletek)
Európai Utas, 5. sz. 1991/4.*